

Sygn. akt III AUa 449/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lutego 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Urszula Iwanowska
Sędziowie:	SSA Romana Mrotek SSO del. Ewa Michalska (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 10 lutego 2015 r. w Szczecinie

sprawy D. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

o świadczenie przedemerytalne

na skutek apelacji ubezpieczonej

od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 15 kwietnia 2014 r. sygn. akt IV U 274/14

oddala apelację.

SSA Romana Mrotek SSA Urszula Iwanowska SSO del. Ewa Michalska

Sygn. akt III AUa 449/14

UZASADNIENIE

Prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 9 maja 2013r., wydanym w sprawie IV U 630/13, zmieniono decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. z dnia 24 stycznia 2013r. w ten sposób, że przyznano ubezpieczonej D. P. prawo do świadczenia przedemerytalnego od 6 grudnia 2012r.

W dniu 19 marca 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K., w oparciu o treść art. 114 ust. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2013r., poz. 1440 z późn. zm.), wniósł o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 9 maja 2013r., sygn. akt IV U 630/13 i zmianę tego wyroku poprzez oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu do skargi wskazał, że po uprawomocnieniu się w/w wyroku, w dniu 15 stycznia 2014r. do organu rentowego wpłynęło świadectwo pracy z 2 stycznia 2014r. wystawione przez (...) w K., z którego wynika, że ubezpieczona zatrudniona była u tego pracodawcy w okresie od 29 marca 1999r. do 31 lipca 2012r.

Przyjmując więc, że zatrudnienie ubezpieczonej D. P. trwało do 31 lipca 2013r. uznać należy, że na dzień 6 grudnia 2012r. nie spełniała przesłanki pobierania zasiłku dla bezrobotnych przez okres co najmniej 6 miesięcy od ustania zatrudnienia. Okoliczność ta skutkuje brakiem nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego w dniu 6 grudnia 2012r. Przy czym podkreślono, że okoliczność ta, mająca wpływ na prawo do w/w świadczenia nie była znana zarówno organowi rentowemu, jak i Sądowi, w dacie wyrokowania i została ujawniona przez organ rentowy dopiero po uprawomocnieniu się wyroku.

W odpowiedzi ubezpieczona wniosła o oddalenie skargi o wznowienie postępowania.

Sąd Okręgowy w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych **wyrokiem** z dnia 15 kwietnia 2014 r. zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 9 maja 2013r. sygn. akt IVU 630/13 w ten sposób, że oddalił odwołanie ubezpieczonej D. P. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. z dnia 23 stycznia 2013r.

Sąd Okręgowy ustalił, że D. P. urodziła się w dniu (...)

Bezsporny staż pracy ubezpieczonej (do 28.04.2012r.) wynosi łącznie 31 lat, 2 miesiące i 7 dni okresów składkowych oraz 1 i nieskładkowych.

Ubezpieczona od 29 marca 1999r. była pracownikiem Firmy Handlowo- Usługowo-Produkcyjnej (...) Z. M. w K.. W okresie zatrudnienia zawierała z w/w pracodawcą kolejne umowy o pracę na okres próbny od 29 marca 1999r. do 29 czerwca 1999r., na czas określony od 30 czerwca 1999r. do 30 listopada 2001 r., następnie kilkakrotnie aneksowaną do 30 kwietnia 2006r.,

Ostatnia umowa o pracę pomiędzy ubezpieczoną a pracodawcą zawarta została w dniu 30 kwietnia 2006r. na czas określony od 1 maja 2006r. do 31 maja 2016r.

Pismem z dnia 14 kwietnia 2002r. pracodawca wypowiedział ubezpieczonej umowę o pracę zawartą w dniu 30 kwietnia 2006r. z zachowaniem dwutygodniowego okresu wypowiedzenia, który upłynął w dniu 28 kwietnia 2012r. W świadectwie pracy z dnia 28 kwietnia 2012r. wskazano, że stosunek pracy trwał od 29 marca 2009r. do 28 kwietnia (...), ustał zaś w wyniku wypowiedzenia przez pracodawcę (w trybie art. 30 § 1 pkt. 2 k.p.) z powodu likwidacji stanowiska pracy.

W dniu 7 maja 2012r. D. P. uzyskała status osoby bezrobotnej z prawem do zasiłku, który pobierała w okresie od 15 maja 2012r. w wymiarze 120%.

W dniu 5 grudnia 2012r. (ponownie w dniu 8 stycznia 2013r.) ubezpieczona złożyła wniosek o przyznanie jej prawa do świadczenia przedemerytalnego.

Po przeprowadzeniu postępowania, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K., decyzją z dnia 24 stycznia 2013r. odmówił ubezpieczonej prawa do świadczenia przedemerytalnego wskazując, że rozwiązanie stosunku pracy nie nastąpiło z przyczyn dotyczących zakładu pracy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz.U. z 2013r., poz. 674 z późn.zm.), obejmującej przepisy ustawy z dnia 13 marca 2003r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Nr 90, poz. 844 z późn.zm.). Ubezpieczona odwołała się od w/w decyzji organu rentowego.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 9 maja 2013r., wydanym w sprawie IV U 630/13, zmieniono decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. z dnia 24 stycznia 2013r., w ten sposób, że przyznano ubezpieczonej D. P. prawo do świadczenia przedemerytalnego od 6 grudnia 2012r.

Sąd Okręgowy ustalił, że rozwiązanie stosunku pracy z ubezpieczoną nastąpiło z przyczyn dotyczących zakładu pracy.

Ubezpieczona w 2012r. wniosła powództwo przeciwko swojemu pracodawcy do Sądu Rejonowego w Kołobrzegu, w którym domagała się ustalenia, iż faktycznie była zatrudniona na czas nieokreślony a w konsekwencji o zasądzenie na jej rzecz wynagrodzenia za skrócony okres wypowiedzenia za okres od 29 kwietnia 2012r. do 31 lipca 2012r. A ponadto w 2013r. wniosła ona powództwo przeciwko swojemu pracodawcy do Sądu Rejonowego w Kołobrzegu w którym domagała sprostowania świadectwa pracy.

Sąd Rejonowy w Kołobrzegu uwzględnił oba powództwa ubezpieczonej. Wyrokiem prawomocnym z dnia 24 października 2013r. w sprawie o sygn. akt IV P 26/13, nakazał byłemu pracodawcy ubezpieczonej Z. M. sprostować świadectwo pracy w ten sposób, że rozwiązanie umowy o pracę z D. P. nastąpiło w dniu 31 lipca 2012r., na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 marca 2003r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników w związku z likwidacją etatu.

W dniu 15 stycznia 2014r. ubezpieczona przedłożyła w organie rentowym nowe świadectwo pracy z dnia 2 stycznia 2014r., w którym wskazano, że stosunek pracy trwał od 29 marca 2009r. do 31 lipca 2012r., ustał zaś w wyniku wypowiedzenia przez pracodawcę na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 marca 2003r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników w związku z likwidacją etatu.

W związku z nową okolicznością faktyczną, o której organ rentowy nie miał dotychczas wiedzy, w oparciu o treść art. 114 ust. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w dniu 19 marca 2014r. wniósł o wznowienie postępowania zakończonym prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 9 maja 2013r., sygn. akt IV U 630/13 i zmianę tego wyroku poprzez oddalenie odwołania.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Okręgowy uznał skargę za uzasadnioną. Jednocześnie podkreślił, że organ rentowy w skardze o wznowienie postępowania jako jej podstawę wskazał przepis art. 114 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013r., poz. 1440 z późn.zm.). Sąd wskazał, że zgodnie z treścią art. 114 ust. 1 w/w ustawy, prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

W przepisie art. 114 ust. 2 w/w ustawy wskazano zaś, że jeżeli prawo do świadczeń lub ich wysokość ustalono orzeczeniem organu odwoławczego, organ rentowy na podstawie dowodów lub okoliczności, o których mowa w ust. 1:

- 1) wydaje we własnym zakresie decyzję przyznającą prawo do świadczeń lub podwyższającą ich wysokość;
- 2) występuje do organu odwoławczego z wnioskiem o wznowienie postępowania przed tym organem, gdy z przedłożonych dowodów lub ujawnionych okoliczności wynika, że prawo do świadczeń nie istnieje lub że świadczenia przysługują w niższej wysokości; z wnioskiem tym organ rentowy może wystąpić w każdym czasie;
- 3) wstrzymuje wypłatę świadczeń w całości lub części, jeżeli emeryt lub rencista korzystał ze świadczeń na podstawie nieprawdziwych dokumentów lub zeznań albo w innych wypadkach złej woli.

Poza sporem jest, iż prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Koszalinie z dnia 9 maja 2013r., wydanym w sprawie IV U 630/13, zmieniono decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. z dnia 24 stycznia 2013r., w ten sposób, że przyznano ubezpieczonej D. P. prawo do świadczenia przedemerytalnego od 6 grudnia 2012r.

Prawomocny wyrok sądu ubezpieczeń społecznych nie zamyka jednak organowi rentowemu drogi do zakwestionowania przyznanych uprawnień ubezpieczeniowych, a ubezpieczonemu możliwości ponownego złożenia wniosku o świadczenie. Wznawiać postępowanie rentowe można wielokrotnie i w każdym czasie. Jednakże niezbędnym warunkiem ponownego ustalenia prawa do świadczeń przed sądem ubezpieczeń społecznych jest powołanie przez organ rentowy nowych dowodów lub wskazanie okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji rentowej, które mają wpływ na istnienie tego prawa. W takim przypadku podstawą prawną zgłoszenia wniosku o wznowienie postępowania jest art. 114 ust. 2 pkt 2 w/w ustawy (jako *lex specialis*), a nie art. 403 § 2 k.p.c. Uzasadnieniem dla ponowienia postępowania zakończonych prawomocną decyzją organu rentowego, wyznaczającym jego cel, jest niezgodność zawartego w niej rozstrzygnięcia z ukształtowaną *ex lege* sytuacją prawną ubezpieczonego, powstałą na przykład na skutek popełnionych przez organ rentowy uchybień normom prawa materialnego, czy procesowego. W ponowionym postępowaniu organ rentowy dąży więc do ustalenia, czy popełnione uchybienia lub przedłożone dowody albo ujawnione fakty mają wpływ na zmianę dokonanych wcześniej ustaleń. Bezpośrednim celem ponownego ustalenia jest rozstrzygnięcie o uprawnieniach emerytalno - rentowych ubezpieczonych, według stanu faktycznego z chwili wydania weryfikowanych decyzji rentowych. Ponowne ustalenie w trybie przepisu art. 114 w/w ustawy stanowi zatem nadzwyczajną kontynuację poprzedniego postępowania przed organem rentowym, zmierzając do podważenia decyzji organu rentowego, niezależnie od tego, czy uprawomocniła się ona na skutek upływu terminu odwołania, czy też rozstrzygnięcia sądu. Wznowienie, na podstawie art. 114 ust. 2 pkt 2 cyt. ustawy postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem sądu musi uwzględniać fakt wydania prawomocnego wyroku sądowego kończącego postępowanie, w którym przesądzono prawomocnie istnienie lub nieistnienie prawa do świadczenia. W przypadku wznowienia postępowania przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych jako organem odwoławczym w rozumieniu art. 114 ust. 2 ustawy okoliczność, na którą może powołać się organ rentowy, musi być rzeczywiście ujawniona, czyli wykryta, a to zakłada, że okoliczność ta nie była znana organowi rentowemu przed wydaniem prawomocnego wyroku kończącego postępowanie, o którego wznowienie organ ten występuje. Musi to być zatem okoliczność nieznaną wcześniej organowi rentowemu, na którą nie mógł się powołać w zakończonym prawomocnie postępowaniu, a nie okoliczność, która wynika jednoznacznie i bezpośrednio z materiału zgromadzonego w aktach rentowych, a została wcześniej pominięta z powodu uchybień formalnych, błędu, omyłki, niedopatrzienia (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 4 września 2007r., sygn. I UK 88/07, opubl. LEX nr 884983). Dopuszczalne jest w konsekwencji ponowne ustalenie prawa do świadczenia na niekorzyść ubezpieczonego, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji okaże się, że ubezpieczony nie miał prawa do świadczenia ze względu na niespełnienie wymaganych do tego warunków (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 4 października 2006r., sygn. II UK 30/06, opubl. OSNP 2007/19-20/289).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpatrywanej sprawy Sąd Okręgowy zważył, że organ rentowy wykazał, iż dotychczas nieznaną mu dokument z dnia 2 stycznia 2014r. (sprostowane świadectwo pracy), który powstał w wyniku realizacji prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Kołobrzegu z dnia 24 października 2013r. w sprawie o sygn. akt IV P 26/13 ujawnił nową, nieznaną wcześniej, okoliczność faktyczną w sprawie, a mianowicie, iż D. P. była u ostatniego swego pracodawcy zatrudniona nie do 28 kwietnia 2012r., ale do 31 lipca 2012r. Fakt ten nie był znany w toku prowadzonego postępowania sądowego w sprawie IV U 630/13 o świadczenie przedemerytalne, co więcej ubezpieczona nie wskazała, że z takim żądaniem wystąpiła przeciwko swemu byłemu pracodawcy. Jako jedyna miała w tym okresie zaś wiedzę, że nie zgadza się z treścią wystawionego jej świadectwa pracy, co zamierzała wykazać, z pozytywnym dla siebie rezultatem, w toku prowadzonych postępowań sądowych przed Sądem Rejonowym w Kołobrzegu w sprawach o sygn. IV P 199/12 oraz IV P 26/13.

Ponadto nie uszło uwadze Sądu, że ubezpieczonej ustalono datę rozwiązania stosunku pracy (31 lipca 2012r.) w oparciu o treść art. 36 § 1 pkt. 3 k.p. oraz art. 49 k.p., z czym ubezpieczona zgodziła się.

Zgodnie z treścią art. 49 k.p., w razie zastosowania okresu wypowiedzenia krótszego niż wymagany, umowa o pracę rozwiązuje się z upływem okresu wymaganego, a pracownikowi przysługuje wynagrodzenie do czasu rozwiązania umowy.

Przepis ten odnosi się zarówno do sytuacji, w której zastosowanie krótszego okresu wypowiedzenia ma charakter jednostronny, jak i do sytuacji, gdy nastąpiło to z woli obydwu stron. Wymienione w art. 34 i art. 36 k.p. okresy wypowiedzenia mają bowiem charakter okresów minimalnych (w sytuacji ubezpieczonej, po ustaleniu, iż z ostatnim pracodawcą łączyła ją umowa na czas nieokreślony - 3 miesiące). Oznacza to, że nie mogą one być z góry skracane przez strony umowy o pracę.

W razie zastosowania okresu wypowiedzenia krótszego niż wymagany przepis art. 49 k.p. przewiduje szczególnie skutek prawny, polegający na przedłużeniu umowy o pracę, tak że ulega ona rozwiązaniu w takim terminie, jaki wynika z zastosowania prawidłowego okresu wypowiedzenia. Przyjęcie tej zasady oznacza, że stosunek pracy trwa do tego momentu, a tym samym pracownikowi przysługują wszystkie związane z tym uprawnienia, np. może on nabyć prawo do kolejnego urlopu wypoczynkowego (vide: Florek L. (red), Kodeks pracy. Komentarz LEX 2011; uchwała Sądu Najwyższego z 19 maja 1992r., sygn. I PZP 26/92, opubl. OSNCP 1993/1-2/8)

Na mocy prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Kołobrzegu z dnia 24 października 2013r. w sprawie o sygn. akt IV P 26/13 ustalone zostało, że ubezpieczona do dnia 31 lipca 2012r. posiadała statut pracownika, która to okoliczność ma istotny wpływ na przyznane jej od dnia 6 grudnia 2012r. prawo do świadczenia przedemerytalnego. Aby bowiem uzyskać prawo do świadczenia emerytalnego, ubezpieczona była zobowiązana wykazać łącznie wszystkie warunki do jego nabycia, o których mowa w przepisie art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz.U. Nr 120, poz. 1252 z późn.zm.).

Zgodnie z treścią przywołanych przepisów, prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która do dnia rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, u którego była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, ukończyła co najmniej 55 lat (kobieta) oraz 60 lat (mężczyzna) i posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 30 lat dla kobiet i 35 lat dla mężczyzn (art. 2 ust. 1 pkt 2 w/w ustawy).

Ponadto, świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej powyżej po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna;
- 2) w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych;
- 3) złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6-miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych (art. 2 ust. 3 w/w ustawy).

Ubezpieczona za okres od 29 kwietnia 2012r. do 31 lipca 2012r. zachowała statut pracownika i pracodawca w wyniku wyroku Sądu zobligowany został wypłacić jej wszystkie należne świadczenia. W konsekwencji za ten sam okres nie może ona uzyskać statusu osoby bezrobotnej. Okres zaś od 1 sierpnia 2012r. do 5 grudnia 2012r. jest krótszy niż 6 miesięcy, o którym mowa w przepisie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004r. o świadczeniach przedemerytalnych. Stąd też ubezpieczona w dacie 5 grudnia 2013r. nie spełniła wszystkich przesłanek do przyznania jej świadczenia przedemerytalnego stosownie do regulacji przewidzianej w art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych, a zatem decyzja organu rentowego z dnia 24 stycznia 2013r. odmawiająca jej prawa do świadczenia przedemerytalnego jest prawidłowa, choć z innych przyczyn niż wskazane w jej uzasadnieniu.

Jeszcze raz podkreślenia wymaga, że celem art. 114 w/w ustawy z 17 grudnia 1998r. jest ponowne rozstrzygnięcie o uprawnieniach, które powstały ex lege przed wydaniem weryfikowanej decyzji rentowej, czyli wyeliminowanie decyzji, która przyznaje (także na skutek wyroku sądu) świadczenie, pomimo że prawo do niego nie powstało. Taka sytuacja zachodzi wówczas, gdy zarówno w postępowaniu przed organem rentowym, jak i przed sądem nie zostało ujawnione, iż przesłanka nabycia prawa do świadczenia nie została spełniona (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z 20 września 2011r., sygn. I BU 4/11, opubl. LEX nr 1101321), co stało się właśnie w sprawie ubezpieczonej.

Apelację od powyższego wyroku wywiodła ubezpieczona zaskarżając wyrok w całości i wnosząc o jego zmianę i przyznanie ubezpieczonej prawa do świadczenia przedemerytalnego oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie ww wyroku i przekazanie do Sądu Okręgowego w Koszalinie do ponownego rozpatrzenia.

Zaskarżając wyrok ubezpieczona zarzuciła:

-naruszenie przepisów prawa materialnego :

-artykułu art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 ustawy z dnia 28 maja 2004 r. z 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. z dnia 28 maja 2004 r. z późn. zm.) w zw. z art. 2 ust. 2 pkt 29 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001) i art. 2 ust. 2 pkt 29 ww ustawy,

-artykułu 114 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz.U. z 2013 r., poz. 1440 z późn. zm.)

Uzasadniając apelację ubezpieczona wskazała, że Sąd Okręgowy uzasadniając wyrok stwierdził, że ubezpieczona w okresie od 29.04.2012 r. do 31.07.2012 r. zachowała status pracownika, a w konsekwencji za ten okres nie może uzyskać statusu bezrobotnej, co w konsekwencji -zdaniem Sądu spowodowało, że nie spełniała wszystkich przesłanek do przyznania jej świadczenia przedemerytalnego na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych.

Z takim stanowiskiem Sądu I instancji ubezpieczona się nie zgodziła. Podkreśliła, że była zatrudniona w (...) od 29.03.1999 r. na stanowisku pracownika gospodarczego na podstawie umowy na czas określony w pełnym wymiarze czasu pracy. Pracodawca zawierał z nią umowy na czas określony, odbywało się to w formie umów o prace lub aneksów do tych umów. W sumie pracodawca zawarł z ubezpieczoną siedem takich umów zawierających klauzulę o przedłużeniu umowy na kolejny okres. Ostatnia z nich była zawarta na czas określony do dnia 31.05.2016 r. Tak więc ubezpieczona była faktycznie zatrudniona na czas nieokreślony. Gdyby więc pracodawca zastosował prawidłowy okres wypowiedzenia tj. okres trzymiesięczny- umowa rozwiązana zostałaby z nią z dniem 30.07.2012 r.

Pismem z dnia 14.04.2012 r. pracodawca wypowiedział ubezpieczonej umowę o pracę z zachowaniem dwutygodniowego okresu wypowiedzenia ze skutkiem rozwiązującym na dzień 28.04.2012 r.

Ubezpieczona w 2012 r. wniosła do Sądu Rejonowego w Kołobrzegu pozew w zakresie roszczeń finansowych (zapłatę odprawy pieniężnej w związku z rozwiązaniem umowy o pracę z przyczyn ekonomicznych- likwidacja jej etatu oraz zapłaty za okres wypowiedzenia tj. za okres do 31.07.2012 r.) Sąd w sprawie sygn. akt IV P 199/12) wydał wyrok uwzględniający roszczenia ubezpieczonej. Sąd Okręgowy w Koszalinie w wyniku apelacji pracodawcy wyrokiem z dnia 24.06.2013 r. (sygn. akt IV Pa 40/13) podtrzymał wyrok Sądu Rejonowego.

Ubezpieczona w listopadzie 2012 r. wystąpiła do ZUS z wnioskiem o przyznanie jej świadczenia przedemerytalnego. Organ rentowy decyzją z dnia 01.12.2012 r. odmówił ubezpieczonej prawa do tego świadczenia. W wyniku postępowania sądowego Sąd Okręgowy Wydział Ubezpieczeń Społecznych uwzględnił odwołanie ubezpieczonej i przyznał jej prawo do świadczenia przedemerytalnego (sygn. akt IV U 310/13).

Ubezpieczona przedłożyła w sprawie sygn. akt IV U 310/13 dowody na okoliczność, że rozwiązanie z nią umowy o pracę w (...) wynikało z przyczyn określonych w art. 2 ust. 2 pkt 29 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 99, poz. 1001), zgodnie z przepisami o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników lub zgodnie z przepisami ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy, w przypadku rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego z tych przyczyn u pracodawcy zatrudniającego mniej niż 20 pracowników, a także uzasadnienie wyroku Sądu Rejonowego Wydział Pracy w K. z dnia 14.02.2013 r. wynikało, że faktyczny termin rozwiązania umowy z ubezpieczoną nastąpił z dniem 31.07.2011 r. (za okres od dnia 29.04.2012 r. do 31.07.2012 r. Sąd zasądził ubezpieczonej wynagrodzenie za pracę).

Tak więc organ rentowy znał stan faktyczny sprawy. Ubezpieczona pomimo prawomocnego wyroku i wniosku o wydanie świadectwa pracy skierowanego do pracodawcy nie otrzymała od pracodawcy nowego świadectwa. Była więc zmuszona wystąpić do Sądu w tej sprawie i Sąd Rejonowy w Kołobrzegu wyrokiem z dnia 24.10.2013 r. nakazał sprostowanie świadectwa pracy w zakresie terminu rozwiązania umowy o pracę z ubezpieczoną. Pracodawca dopiero na początku roku 2014 r. wykonał wyrok i wydał ubezpieczonej świadectwo pracy (datowane na dzień 02.01.2014 r.).

Ubezpieczona od dnia 09.05.2012 r. przebywała na zasiłku dla bezrobotnych na podstawie decyzji Starosty (...) z dnia 09.05.2012 r. Decyzja ta została uchylona z dniem 26.03.2014 r.

Zgodnie z art. 114. ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

Z przedłożonego wyżej stanu faktycznego wynika, że organ rentowy- wbrew twierdzeniom Sądu I instancji- przed wydaniem wyroku przez Sąd wiedział o toczącym się postępowaniu sądowym przed Sądem Rejonowym w Kołobrzegu Wydział Pracy i znał okoliczności związane z właściwym terminem rozwiązaniem umowy o pracę (ubezpieczona przedłożyła uzasadnienie wyroku Sądu Rejonowego w Kołobrzegu z dnia 14.02.2013 r.) .Tak więc, zdaniem ubezpieczonej ,w przedmiotowej sprawie nie pojawiły się nowe dowody skutkujące zastosowaniem art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Wbrew więc informacja o fakcie zatrudnienia ubezpieczonej była znana w trakcie postępowania w sprawie przyznania świadczenia przedemerytalnego

Pozwany w **odpowiedzi na apelację** wniósł o oddalenie apelacji ubezpieczonej.

Uzasadniając swoje stanowisko podniósł, że do organu rentowego w dniu 15.01.2014r. wpłynęło świadectwo pracy ubezpieczonej z dnia 02.01.2014r. wystawione przez (...) w K. na okres zatrudnienia od 29.03.99r. do 31.07.2012r..

Dlatego też przyjmując, że zatrudnienie ubezpieczonej w Firmie (...) trwało do 31.07.2012r. i ubezpieczona nabyła prawo do zasiłku dla bezrobotnych po dacie 15.05.2014r.,to uznać należy, że na dzień 06.12.2012r. nie spełniała przesłanki pobierania zasiłku dla bezrobotnych przez okres co najmniej 6 m-cy a okoliczność ta skutkuje brakiem nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego w dniu 06.12.2012r.

Okoliczność faktyczna, że zatrudnienie ubezpieczone trwało do 31.07.2012r. ma wpływ na jej prawo do wnioskowanego świadczenia .Okoliczność ta nie była znana zarówno organowi rentowemu jak i Sądowi w dacie wyrokowania i została ujawniona przez organ rentowy dopiero po uprawomocnieniu się wyroku.

W ocenie organu rentowego wpływ prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Kołobrzegu z dnia 24.10.2013r. (sygn. akt IVP 26 / 13), w oparciu o który pracodawca wystawił świadectwo pracy potwierdzające okres zatrudnienia ubezpieczonej od 29.03.99 do 31.07.2012 oraz wpływ tego świadectwa pracy do ZUS w dniu 15.01.2014r., stanowił przesłankę umożliwiającą wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem. Natomiast okoliczność, że rozwiązanie stosunku pracy z ubezpieczoną nastąpiło w dniu 31.07.2012r. i w związku z tym utraciła ona status bezrobotnej w okresie od 09.05.2012r. do 05.12.2012r. stanowi przesłankę do uznania braku jej prawa do świadczenia

przedemerytalnego od 06.12.2012r. z uwagi na treść przepisu art.2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30.04.2004r. o świadczeniach przedemerytalnych / Dz.Uz 2004r., nr 120 .poz.1252 ze zm, / .

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja okazała się nieuzasadniona i jako taka podlegała oddaleniu.

Na wstępie podkreślić należy, że w postępowaniu cywilnym obowiązuje zasada niewzruszalności prawomocnych wyroków sądowych (art. 365 § 1 k.p.c.), dlatego też przepisy normujące sytuacje, w których może nastąpić uchylene lub zmiana prawomocnego wyroku muszą być interpretowane ściśle. O dopuszczalności skargi o wznowienie postępowania decyduje zachowanie ustawowego terminu do jej wniesienia (art. 407 i 408 k.p.c.) oraz oparcie skargi na ustawowych podstawach wznowienia wymienionych w art. 401, 401¹ i 403 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2002 roku, III AO 23/2002, LEX nr 250045).

Zgodnie z art. 403 § 2 k.p.c. podstawą wznowienia postępowania może być późniejsze wykrycie okoliczności faktycznych i środków dowodowych. Ustawodawca kładzie nacisk na to, że wykrycie musi być późniejsze. Wykrycie rozumieć należy, jako dowiedzenie się o istnieniu okoliczności faktycznych lub dowodów w zakresie umożliwiającym powołanie się na nie. Późniejsze wykrycie jest więc dowiedzeniem się o nich w czasie, w którym powołanie powyższych środków w zakończonym postępowaniu było już niemożliwe. Powszechnie przyjmuje się, że chodzi tu o moment zamknięcia rozprawy zarówno w sądzie pierwszej instancji, jeżeli wyrok taki kończył postępowanie, lub odpowiednio w sądzie drugiej instancji. Jednakże zważywszy na odmiennosć przysługujących środków odwoławczych i ich zakresów, przyjąć należy, że w przypadku wyroku sądu pierwszej instancji momentem tym jest uprawomocnienie się wyroku. Zarówno nowe okoliczności, jak i nowe środki dowodowe muszą być tego rodzaju, aby powołanie ich mogło mieć wpływ na wynik sprawy. Wskazując zatem nowe okoliczności lub nowe dowody, podać trzeba równocześnie, w jakim zakresie ich uwzględnienie zmienić może podstawę orzekania, wpływając tym samym na treść samego rozstrzygnięcia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 24.05.1982 r., II CO 1/82, OSPiKA 1984, nr 2, poz. 27; W. Stojanowska, glosa do orzeczenia Sądu Najwyższego, II CO 1/82, OSPiKA 1984, nr 2, poz. 27). Możliwość powoływania nowych faktów i dowodów jest jednak ograniczona wyłącznie do tych okoliczności faktycznych i tych środków dowodowych, które istniały w trakcie zakońzonego postępowania, ale istniały poza tym postępowaniem; nie były więc objęte materiałem sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 15.05.1968 r., I CO 1/68, OSNCP 1969, nr 2, poz. 36; M. Sawczuk: glosa do tego postanowienia, SP 1970, nr 5, s. 731).

Przychylić się należy do obecnego w doktrynie poglądu, że "wykrycie" środków dowodowych, z których strona nie mogła skorzystać w postępowaniu, odnosi się nie tylko do dowodów wówczas istniejących, lecz nieznanymi stronom, ale także dowodów, których w czasie poprzedniego postępowania nie można było powołać, gdyż dopiero po jego zakończeniu pojawiła się możliwość ich przeprowadzenia (np. ze względu na rozwój nauki). Z przepisu wynika, że późniejsze wykrycie okoliczności faktycznych lub środków dowodowych może stanowić podstawę wznowienia postępowania tylko wówczas, gdy te okoliczności lub dowody pozostają potencjalnie w związku przyczynowym z wynikiem sprawy (w szczególności dotyczącą podstawy faktycznej powództwa - zob. postanowienie SN z dnia 24 maja 1982 r., II CO 1/82, OSP 1984, z. 2, poz. 27), a strona nie mogła z nich skorzystać. Sąd Najwyższy przyjął, że niemożność skorzystania w poprzednim postępowaniu z określonych okoliczności faktycznych lub środków dowodowych nie zachodzi, gdy istniała obiektywna możliwość powołania ich w tym postępowaniu, a tylko na skutek opieszałości, zaniedbania, zapomnienia czy błędnej oceny potrzeby ich powołania strona tego nie uczyniła (zob. postanowienie SN z dnia 10 lutego 1999 r., II CKN 807/98, LEX nr 78214).

Z kolei w postanowieniu z dnia 4 września 2014 r. (II CZ 44/14, LEX nr 1509144) Sąd Najwyższy stwierdził, że wykrycie okoliczności faktycznych lub dowodów w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c. dotyczy faktów i środków dowodowych, które - poza przesłanką ich nieujawnienia w postępowaniu prawomocnie zakończonym - były dla strony skarżącej wówczas "nieujawnialne". Przepis ten obejmuje zatem fakty stronie nieznanne i dla niej niedostępne, natomiast fakty "ujawnialne", czyli te, które strona powinna znać, bo miała możliwość dostępu do nich, nie są objęte hipotezą tego przepisu dotyczy faktów i środków dowodowych, które - poza przesłanką ich nieujawnienia w

postępowaniu prawomocnie zakończonym - były dla strony skarżącej wówczas "nieujawnialne". Przepis ten obejmuje zatem fakty stronie nieznanne i dla niej niedostępne, natomiast fakty "ujawnialne", czyli te, które strona powinna znać, bo miała możliwość dostępu do nich, nie są objęte hipotezą tego przepisu. Podstawą wznowienia mogą być takie okoliczności faktyczne lub środki dowodowe, które istniały przed wydaniem prawomocnego wyroku, lecz były stronie nieznanne, lub strona nie miała do nich dostępu. Mowa jest tu bowiem o późniejszym wykryciu, a nie o późniejszym zaistnieniu nowych okoliczności lub wystawieniu nowych dokumentów czy też powstaniu innych nowych dowodów. Takie stanowisko zajął Sąd Najwyższy w uchwale siedmiu sędziów z dnia 21 lutego 1969 r., III PZP 63/68 (OSNC 1969 Nr 12, poz. 208), stwierdzając, że środek dowodowy, który powstał po uprawomocnieniu się wyroku nie stanowi podstawy wznowienia przewidzianej w art. 403 § 2 k.p.c.

Z art. 403 § 2 k.p.c. wynika ponadto, że można żądać wznowienia w razie późniejszego wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy.

Przyjmuje się, że ocena, czy skarga opiera się o ustawową podstawę wznowienia, nie ogranicza się do badania, czy okoliczności wskazane przez skarżącego dają się podciągnąć pod przewidzianą w ustawie podstawę wznowienia, lecz obejmuje badanie i ustalenie, czy podstawa wznowienia rzeczywiście istnieje (zob. postanowienia SN: z dnia 19 maja 2005 r., II CZ 41/05, niepubl., z dnia 10 lutego 2006 r., I PZ 33/05, OSNP 2007, nr 3-4, poz. 48, z dnia 14 grudnia 2006 r., I CZ 103/06, niepubl., z dnia 30 maja 2007 r., I CZ 40/07, niepubl. oraz wyrok SN z dnia 16 maja 2007 r., III CSK 56/07, Lex nr 334985).

Uznając, że Sąd Okręgowy prawidłowo ocenił dopuszczalność skargi pozwanego zarówno co do terminu jej wniesienia, jak i wskazania ustawowej podstawy wznowienia, istotne jest dokonanie oceny zaskarżonego wyroku w odniesieniu do podniesionych w apelacji zarzutów.

Sąd Apelacyjny w całości podzielił ustalenia i rozważania Sądu Okręgowego dotyczące uznania, że celem art. 114 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS, jest ponowne rozstrzygnięcie o uprawnieniach, które powstały ex lege przed wydaniem weryfikowanej decyzji rentowej, czyli wyeliminowanie decyzji, która przyznaje (także na skutek wyroku sądu) świadczenie, pomimo że prawo do niego nie powstało, co ma miejsce m.in. wtedy, gdy zarówno w postępowaniu przed organem rentowym, jak i przed sądem nie zostało ujawnione, iż przesłanka nabycia prawa do świadczenia nie została spełniona co stało się właśnie w sprawie ubezpieczonej. Takie uznanie skutkowało w efekcie zmianą zaskarżonego wyroku i oddaleniem odwołania. W tym zakresie Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe, dokonując trafnych ustaleń i wyjaśniając tym samym wszystkie istotne okoliczności mające wpływ na rozstrzygnięcie sprawy. To zaś spowodowało, że Sąd Apelacyjny zaakceptował w całości ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji, traktując je jak własne i nie widząc w związku z tym konieczności ich ponownego szczegółowego przytaczania (tak m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 05 listopada 1998 roku, sygn. I PKN 339/98, OSNAPiUS 1999/24/776).

W szczególności Sąd Apelacyjny podzielił uznanie, że prawomocny wyrok sądu nie zamyka organowi rentowemu drogi do zakwestionowania przyznanych uprawnień ubezpieczeniowych, a zainteresowanemu możliwości ponownego złożenia wniosku o świadczenie. Niezbędnym warunkiem ponownego ustalenia prawa do świadczeń przed sądem jest powołanie przez organ rentowy nowych dowodów lub wskazanie okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji rentowej, które mogą mieć wpływ na istnienie tego prawa. W takim przypadku podstawą prawną zgłoszenia wniosku o wznowienie postępowania jest art. 114 ust. 2 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS,

Pojęcie "wzruszalności" w prawie ubezpieczeń społecznych istotnie odbiega od przyjętego rozumienia tego terminu w doktrynie postępowania administracyjnego. Wśród wielu odmienności na szczególną uwagę zasługuje fakt, że przyczynę podważenia decyzji organu rentowego stanowić może nie tylko wadliwość aktu administracyjnego, lecz także niezgodność poczynionych ustaleń z rzeczywistym stanem uprawnień zainteresowanego, wynikająca z zajścia różnego rodzaju okoliczności (np. ustania lub ponownego powstania niezdolności do pracy), które dezaktualizują lub uaktualniają dotychczasowe ustalenia w zakresie istnienia/nieistnienia prawa do emerytury lub renty. Szczególny charakter wznowionego postępowania odwoławczego polega na tym, że w istocie nie chodzi w nim o zakwestionowanie

prawomocnego orzeczenia sądowego, lecz podważenie wadliwej decyzji organu rentowego. Sąd wystarczającym warunkiem wszczęcia postępowania w przedmiocie ponownego ustalenia prawa do świadczeń, o którym mowa w art. 114 ust. 2 pkt 2, jest przedłożenie nowych dowodów lub ujawnienie takich okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji, z których wynika, że prawo do świadczenia nie istnieje, niezależnie od tego, czy organ rentowy mógł się na nie powołać w poprzednim postępowaniu (zob. wyroki SN: z dnia 26 maja 2010 r., II UK 354/09, LEX nr 604227 i z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 247/09, LEX nr 585725).

W prawie ubezpieczeń społecznych związanie sądu (a także organu rentowego) ostateczną decyzją nie ma charakteru bezwzględnego. Istnieje możliwość dokonania ponownych ustaleń warunkujących prawo lub wysokość przyznanego wcześniej świadczenia, jednak dopiero po spełnieniu przesłanek określonych w art. 114 ust. 1 u.e.r.f.u.s. albo wskazanych w art. 83a u.s.u.s. (tak wyrok SA w Białymstoku z dnia 26 sierpnia 2014 r., III AUa 279/14, LEX nr 1504338).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy Sąd Apelacyjny, podobnie jak Sąd pierwszej instancji uznał, że pozwany wykazał istnienie podstaw prawnych do wznowienia postępowania a także brak przesłanek określonych w przepisach ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. z 2004 r., Nr 120, poz. 1252 ze zm.). W tym zakresie Sąd Okręgowy dokonał prawidłowej oceny zgromadzonego materiału dowodowego i z oceny tej wyciągnął właściwe, należyte uzasadnione wnioski nie przekraczając granic swobodnej oceny dowodów wynikających z art. 233 kpc. Sąd też, Sąd Apelacyjny w całości podzielił ustalenia i rozważania Sądu Okręgowego dotyczące uznania, że ubezpieczona spełniła wszystkie warunki niezbędne do przyznania jej prawa do świadczenia przedemerytalnego. W tym zakresie Sąd I Instancji przeprowadził postępowanie dowodowe, dokonując trafnych ustaleń i wyjaśniając tym samym wszystkie istotne okoliczności mające wpływ na rozstrzygnięcie sprawy. To zaś spowodowało, że Sąd Apelacyjny zaakceptował w całości ustalenia faktyczne tego Sądu, traktując je jak własne i nie widząc w związku z tym konieczności ich ponownego szczegółowego przytaczania (tak m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 05 listopada 1998 roku, sygn. I PKN 339/98, OSNAPiUS 1999/24/776).

W szczególności Sąd Apelacyjny podzielił uznanie, że składając wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego ubezpieczona nie spełniła przesłanki pobierania przez okres co najmniej 6 miesięcy zasiłku dla bezrobotnych po rozwiązaniu stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20.04.2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, a więc tym samym nie spełniła wszystkich przesłanek do przyznania jej świadczenia przedemerytalnego stosownie do regulacji przewidzianej w art. 2 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku o świadczeniach przedemerytalnych, a zatem decyzja organu rentowego z dnia 24 stycznia 2013r. odmawiająca jej prawa do świadczenia przedemerytalnego jest prawidłowa, choć z innych przyczyn niż wskazane w jej uzasadnieniu.

Wobec powyższego, nie podzielając zarzutów zawartych w apelacji i z braku przyczyn branych przez Sąd pod uwagę z urzędu, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 kpc oddalił apelację.

SSA Romana Mrotek SSA Urszula Iwanowska SSO (del.) Ewa Michalska